

D ů v o d y:

Soud první stolice osvobodil obžalovaného z obžaloby pro pokus zločinu krádeže, považuje loveckou pušku ve stavu, v němž byla u obžalovaného nalezena, totiž rozloženou, i když byla opatřena dvěma náboji, za úplně nezpůsobilou k odstřelení zvěře v cizím revíru, a má zjištěné jednání obžalovaného jen za beztrestné přípravné jednání. Vyžaduje k pokusu, by byl obžalovaný přistižen a zadržen v tom okamžiku, kdy rozebranou pušku, pod kabátem ukrytou, sestavil a tím ji učinil způsobilou k výstřelu proti zvěři kolem pobíhající. Tento právní názor právem napadá zmateční stížnost státního zástupce důvodem zmatečnosti podle § 281 čís. 9) a) tr. ř. Nejde o beztrestné přípravné jednání, nýbrž o trestný pokus, jakmile se zlý úmysl pachatelův k přivodění určitého trestně závažného výsledku, projevil jeho činem zevně seznatelným, a použitý k tomu prostředek není k dosažení výsledku naprosto a bezvýjimečně (abstraktně) nezpůsobilým. Jak dalece se pachatel svou činností, jmenovitě též konkrétním uzpůsobením použitého prostředku, jinak absolutně k docílení výsledku vhodného, k trestnému cíli přiblíží, není po rozhraničení mezi pokusem a přípravným jednáním rozhodné. Pochybil proto nalézací soud, vyloučiv trestný pokus na základě okolností, které snad zakládají konkrétní nezpůsobilost použitého prostředku rozložené pušky — k okamžitému výstřelu, nejsou však důvodem pro uznání absolutní nezpůsobilosti, to tím méně, když podle zjištění rozsudku puška, byť rozložená, byla dokonce dvěma patronami nabitá a obžalovaný ji nesl pod kabátem a četnický strážmistr Václav P. dokonce upozoroval, že obžalovaný sahal pod kabát. Bylo by proto uznati jednání obžalovaného za trestný pokus krádeže, kdyby bylo zjištěno, že se jeho cestou v honebním revíru Václava P-ého s takto uzpůsobenou puškou projevil zlý úmysl obžalovaného střílet a odciziti tam zvěř. Tuto skutečnost obžalovaným výslovně popřenou však nalézací soud nezjistil, přistoupiv ihned k řešení druhotné otázky, k posouzení použitého prostředku, která však vyžaduje bezvadné zjištění zlého úmyslu obžalovaného; to náleží soudu první stolice, pročež je tu nutným postup podle druhé věty třetího odst. § 288 tr. ř. Na určité, že spisů zřejmé okolnosti, jež mohou míti význam při posouzení úmyslu obžalovaného a cíle jeho cesty po cizím revíru, poukazuje zmateční stížnost pod důvodem podle § 281 čís. 5 tr. ř.; tuto část stačí poukázati na učiněné rozhodnutí.

Čís. 3309.

Pojmu »skutečného násilného vztažení ruky« (§ 81 tr. zák.) odpovídá každý čin, podniknutý s vynaložením tělesné síly a značící odpor (zprotivení se), směřující přímo nebo nepřímě proti osobě, chráněné ustanovením § 68 tr. zák.

Nezáleží na formě, v jaké se fysické násilí jeví, stačí, dotýká-li se buď přímo neb aspoň nepřímě vrchnostenské osoby. Nevyžaduje se určitá intesita útoku (odporu), ani delší doba jeho trvání; spadá sem, chytil-li kdo vrchnostenskou osobu za plášť.

(Rozh. ze dne 27. října 1928, Zm II 281/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 1. června 1928, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost nedoličuje číselně uplatňované důvody zmatečnosti čís. 9 a) a 9 b) § 281 tr. ř. způsobem, vyhovujícím zákonu, pokud tvrdí, že z vyšetřování a ze zodpovídání se obžalované vyšlo najevo, že trestný čin spáchala snad její dcera Hildegarda V-ová, vytýkáje zároveň, že tato nebyla soudem slyšena ani jako svědkyně ani jako obviněná. Ocítáť se zmateční stížnost tímto tvrzením v příkrém, podle § 288 čís. 3 tr. ř. při uplatňování kteréhokoli z důvodů zmatečnosti hmotněprávní nepřipustném rozporu se skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož spáchala čin, podřaděný rozsudkem skutkové podstatě zločinu podle § 81 tr. zák., obžalovaná. Tvrzení to neobstojí však ani jako věcné doličování důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř., zejména snad jako výtka neúplnosti rozsudku, neboť obžalovaná zůstala se svým údajem, podle něhož držela četnického strážmistra za kabát Hildegarda V-ová úplně osamocena, a ani zmateční stížnost neuvádí výsledky trestního řízení, z nichž by řečená skutečnost byla podle jejího jen zcela povšechného tvrzení dále na jevo vyšla. Výslech Hildegardy V-ové však obžalovaná vůbec nenavrhl; neučinila tak zejména při hlavním přelíčení, při němž podle záznamu jednacího protokolu nebyla osobně přítomna, takže nebyl splněn ani formální zákonný předpoklad uplatňování důvodu zmatku podle čís. 4 § 281 tr. ř., by stěžovatel učinil při hlavním přelíčení příslušný průvodní návrh. Trestný čin obžalované spočíval podle rozsudkového zjištění v tom, že obžalovaná chytila četnického strážmistra Františka V-a, který pronásledoval jejího syna Augustina V-a, stíhaného pro zločin loupeže a uprchnuvšího z vazby, bezprostředně po té, kdy řečený vyskočil z obydlí obžalované na dvůr, za plášť a držela ho pevně asi přes dvě vteřiny. Již tento skutkový děj opravňoval soud k rozsudkovému závěru, podle něhož obžalovaná jednala vyličeným způsobem, by zmařila synovo zatčení. Jeví se tudíž bezdůvodnou také námitka zmateční stížnosti, která ostatně jako uplatňování důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 9 b) § 281 tr. ř. nepřichází vůbec v úvahu, že se soud v onom směru spokojil s výpověďmi svědků (strážmistra V-a a obecního starosty Františka P-a), kteří prý vyličili jen svůj osobní dojem bez bližšího odůvodnění. Zmateční stížnost namítá dále, že činem obžalované není naplněn pojmový znak skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. zák., skutečné násilné vztážení rukou, an prý čin takový — držení vrchnostenské osoby po dobu pouhých dvou vteřin — není vůbec způsobitý, dosáhnouti účele. Zvláště zdůrazňuje v této spojitosti, že podle údajů svědků V-a a P-a obžalovaná četnického strážmistra potom (po uplynutí oněch dvou vteřin) pustila. Naproti tomu zjišťuje rozsudek, že obžalovaná držela strážmistra V-a asi přes dvě vteřiny tak pevně, že ji musil násilně odstrčiti. Toto zjištění má plnou oporu ve svědecké výpovědi

četnického strážmistra V-a, kdežto svědek P. uvedl, že neví, zda se strážmistr obžalované vyrval či zda ho pak sama pustila tak, že zmateční stížnost, dovolávajíc se výpovědi těchto svědků, nedoličuje důvodně ani výtku neúplnosti rozsudku jakožto důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. Po stránce právní je zmateční stížnost rovněž v nepravu. Odpovídáť zákonnému pojmu »skutečného násilného vztažení ruky« každý čin, podniknutý s vynaložením tělesné síly a značící odpor (zprotivení se), směřující přímo nebo nepřímo proti osobě, chráněné ustanovením § 68 tr. zák. Nezáleží na formě, v níž se fyzické násilí jeví, stačí, dotýká-li se buď přímo neb aspoň nepřímo vrchnostenské osoby. Zejména se nevyžaduje určitá intenzita útoku (odporu) ani delší doba jeho trvání. S hlediska tohoto výkladu, jehož se dostává onomu zákonnému pojmu důsledně i v judikatuře soudu zrušovacího, mohl soud skutečné násilné vztažení ruky shledati bez porušení zákona již v tom, že obžalovaná v úmyslu, zmařiti služební výkon četnického strážmistra V-a, chytila ho za plášť, neboť již tím předsevzala pozitivní činnost, značící odpor a směřující přímo proti osobě úředního orgánu. Držela-li pak řečeného podle rozsudkového zjištění tak pevně, že ji musil odstrčiti násilně, je patrné, že vynaložila k provedení činu i určitou tělesnou sílu a že její jednání bylo dosti intenzivní, by úřední orgán postavilo před alternativu buď upustiti od služebního úkonu nebo přemoci odpor obžalované s použitím přiměřeného protinásilí. Za tohoto stavu věci nesejde s hlediska § 81 tr. zák. vůbec na tom, jak dlouho držela obžalovaná četnického strážmistra za plášť. Zmatek podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. vytýká tudíž zmateční stížnost rozsudku v onom směru neprávem. Pro uplatňování důvodu zmatečnosti podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. není v rozsudku podkladu, neboť rozsudek neobsahuje vůbec výrok o otázce, zda je tu okolnost, pro kterou trestnost činu obžalované pominula nebo stihání proň bylo vyloučeno. Okolnost, vylučující zlý úmysl obžalované, spatřuje ostatně zmateční stížnost zřejmě neprávem v jejím náhlém leknutí se, na něž usuzuje nad to jen z krátké doby, po kterou obžalovaná držela strážmistra V-a za plášť, při čemž však ani sama netvrdí, tím méně snaží se dovoditi, že tu šlo o leknutí (poděšení, strach) ve smyslu druhého odstavce § 2 písm. g) tr. zák. Nanejvýše mohlo by se jednati o strach jako okolnost polehčující ve smyslu § 46 písm. c) tr. zák., na něž však vzal soud zřetel při výměře trestu patrně již tím, že přiznal obžalované polehčující okolnost rozčilení, poukazující arci spíše neb aspoň zároveň na prudké hnutí mysli podle § 46 písm. d) tr. zák. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou, v jednotlivostech i jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 3310.

Byl-li na zmateční stížnost podanou (jen) ve prospěch obžalovaného, zrušen rozsudek prvního soudu a po novém hlavním přelíčení vynesena v první stolici rozsudek nový, může jím obžalovanému bez porušení zákazu reformace in peius uložen býti trest přísnější než v původním zrušeném rozsudku, jestliže tento byl napaden též v neprospěch obžalovaného odvoláním formálně bezvadným.

(Plenární rozhodnutí ze dne 29. října 1928, Pres. 1490/26.)